

The logo features the word "Askola" in a white, bold, sans-serif font. A stylized white graphic of a hand holding a pen is positioned behind the letter "A".

Askola

Askola.fi

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi

Hyväksytty kunnanhallituksessa xxx

Ennakkoarviointia ohjaava lainsäädäntö, asetukset ja sopimukset

Kuntalaki 410/2015, 22 § ja 37 §

Hallintolaki 434/2003, 31 §

Sote-järjestämislaki 612/2021, 6 §

Yhdenvertaisuuslaki 1325/2014, 5 – 7 §

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä 252/2017

Laki viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista 200/2005

YK lasten oikeuksien sopimus, artikla 3 ja 12

Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi Askolan kunnassa

- Ennakkoarvioinnin tarkoituksena on tukea päätösten valmistelua ja päätöstentekoa. Sen tavoitteena on arvioida vaikutuksia eri näkökulmista, tarjota päättäjille vaihtoehtoja, tukea tietoon perustuvaa, avointa päätöksentekoa ja jäsentää valmistelijan työtä. Arviointi nostaa esiin erityisesti kuntalaisiin kohdistuvat vaikutukset ja mahdollistaa moniäänisen keskustelun valmisteluvaiheessa.
- Tarve ennakkoarvioinnille päätetään valmistelun alussa, ja arviointi kulkee mukana koko prosessin ajan. Sidosryhmien osallistaminen on keskeinen osa arviointia. Sen avulla saadaan esiin ajankohtaista ja hiljaista tietoa. Se mahdollistaa kuntalaisten äänen kuulumisen ja varmistaa, että valmistelu perustuu monipuoliseen tietoon.
- Ennakkoarviointi on erityisen tärkeää, kun valmistellaan merkittäviä väestöön kohdistuvia suunnitelmia ja päätösesityksiä. Arvioinnissa huomioidaan erityisesti terveys- ja hyvinvointieroihin, lapsiin, nuoriin ja lapsiperheisiin, sukupuolten tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen sekä elinvoimaan kohdistuvat vaikutukset.

Mitä vaikutuksia voidaan arvioida

Kuntalaisvaikutukset

- Vaikutukset kohdistuvat palveluiden saatavuuteen, kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen, tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen. Voidaan arvioida eri väestöryhmien vaikutuksia

Lapsivaikutukset

- Lapsivaikutusten arviointi on osa ihmisiin kohdistuvia vaikutusten arviointeja. Se on väline lapsen edun selvittämiseen. Vaikutuksia arvioidaan lapsen oikeuksien sopimuksessa turvattujen oikeuksien kautta. Lapsen oikeuksien yleisperiaatteet ovat lapsen edun ensisijaisuuden lisäksi yhdenvertaisuus, osallisuus ja oikeus elämään ja kehittymiseen.

Ympäristövaikutukset

- Vaikutukset kohdistuvat ihmisten elinoloihin, liikkumiseen, terveyteen ja viihtyvyyteen, maaperään, luonnon monimuotoisuuteen, ilmastoon ja energiatehokkuuteen

Organisaatio- ja henkilöstövaikutukset

- Vaikutukset kohdistuvat kuntastrategian toteutumiseen, organisaation tehtäviin tai menettelytapoihin, luottamuselinten toimintaan, henkilöstöön tai hallintoon.

Taloudelliset vaikutukset

- Vaikutukset kohdistuvat kunnan tuloihin tai menoihin, työllisyyteen tai kotitalouksien asemaan.

Yritysvaikutukset

- Vaikutukset kohdistuvat yritysten toimintaedellytyksiin

Ennakkoarvioinnin hyödyt

Valmistelijoiden näkökulmasta

- Valmistelu on avoimempaa ja järjestelmällisempää
- Yhteistyö vahvistuu ja vastuu jakaantuu
- Toimialojen välinen keskustelu lisääntyy
- Yhteys kuntastrategiaan kirkastuu

Päätöksentekijöiden näkökulmasta:

- Päätösvaihtoehdot tuodaan avoimesti esiin
- Vaihtoehtoja on helpompi verrata keskenään
- Yhteistyö ja osallisuus valmistelussa lisääntyy
- Päätökset ovat vahvemmin punnittuja ja perusteltuja
- Vastuunjako on selkeämpää
- Päätökset ovat kestävämpiä ja vaikuttavampia

Kuntalaisten näkökulmasta:

- Päätösten vaikutukset kuntalaisiin ja heidän hyvinvointiinsa on pohdittu kokonaisvaltaisesti eri näkökulmista
- Päätösten vaikuttavuus lisääntyy
- Päätöksenteon avoimuus kasvaa
- Osallisuus vahvistuu luoden luottamusta

Milloin Evaus tehdään

Ennakkoarviointi tulee tehdä

- päätös on strategisesti, toiminnallisesti tai taloudellisesti merkittävä
- päätöksellä on välittömiä ja /tai pitkän aikavälin vaikutuksia kuntalaisten hyvinvointiin ja terveyteen; eri ihmisryhmille tai kunnan eri alueille tai väestöryhmien välisiin terveyseroihin
- kyseessä merkittävä muutos palveluissa tai palveluiden järjestämisessä tai kyseessä uusi palveluiden järjestämistapa
- päätöksellä on välittömiä ja / tai pitkän aikavälin suoria vaikutuksia tai merkittäviä epäsuoria vaikutuksia yritystoimintaan (esim. palvelurakenteeseen, alueen vetovoimaisuuteen, yksittäisiin yrityksiin ja /tai yritysilmapiiriin)
- tarpeen mukaan vastattaessa lausuntoihin tai esityksiin

Päätöksen ennakkoarviointia suositellaan

- asia on uusi, eikä ole valmiita malleja
- asia on kiistanalainen ja sen ennakoidaan saavan paljon huomiota ja herättävän ristiriitaisia tulkintoja
- päätöksen vaikutukset ovat pysyviä tai pitkäkestoisia
- asialla on yhteisvaikutuksia muun valmisteilla olevan tai voimassa olevan päätöksen /toiminnan kanssa.

Millon evaus tehdään

Ennakkoarviointia ei tarvita

- Tiedoksi merkittävät asiat
- Yksilöä koskevat asiat
- Oikaisuvaatimukset ja viranhaltijan nimeämisen
- Hallinnon sisäisiä järjestelyjä koskevat asiat
- Asiakokonaisuuksissa, mistä on säädetty lainsäädännössä tai muussa kuntaa koskevassa ohjeistuksessa määrätty
- Toiminnan seuranta, tutkimusraportit ja vastaavat
- Vastaukset lausuntoihin, kirjeisiin ja esityksiin

Suppea vai laaja evaus?

Suppea EVA:
Valmistelija arvioi,
konsultoi
tarvittaessa
toisen
palvelualueen
asiantuntijaa.

Ei tarvitse arvioida

Lieviä vaikutuksia useisiin
näkökulmiin

Merkittäviä vaikutuksia
useisiin näkökulmiin

Vähän vaikutuksia
harvoin näkökulmiin

Merkittäviä vaikutuksia,
mutta harvoin
näkökulmiin

Laaja EVA:
Arvio
toteutetaan
asiantuntijoiden
yhteistyössä ja
sidosryhmiä
kuullaan

Valmistelija arvio,
konsultoi toisen
palvelualueen
asiantuntijaa sekä
tarvittaessa
kuulee
sidosryhmiä.

Osallisuuden varmistaminen

- Osallisuuden muodot vaihtelevat päätöksen luonteesta riippuen. Joissain tilanteissa vaikutustoimielinten (nuorisovaltuusto, vanhus- ja vammaisneuvosto) osallistaminen riittää. Toisissa tarvitaan laajempaa osallistamista esimerkiksi kyselyjen, työpajojen ja/tai kuulemistilaisuuksien muodossa.
- Lähtökohtana on, että osallistetaan ne tahot, joita päätös koskee joko suoraan tai välillisesti. Ensisijaisesti osallistetaan väestöryhmä, joihin päätöksellä on suurimmat vaikutukset.
- Esimerkiksi kouluja koskevassa päätöksenteossa ensisijaista on kuulla koulujen oppilaita ja heidän huoltajiaan sekä koulujen henkilökuntaa.

Evauksen vaiheet

1. Päätöksen ennakoarvioinnin tekemisestä tekee kyseisen toimielimen esittelijä.
2. Kun päätös vaikutusten ennakoarvioinnista on tehty, tutustu olemassa olevaan tietoon eri tietolähteistä (mm. väestötietotilastot, hyte-kertomus, kuntakortti, tutkimukset, kyselyt). Konsultoi tarvittaessa aihealueen asiantuntijoita. Laajassa Evauksessa suunnittele sidosryhmin osallistaminen. Huomio erityisesti haavoittuvat väestöryhmät.
3. Tee vaikutusten ennakoarviointi vähintään kahdesta vaihtoehdosta, joista toinen on nykytila ja toinen on vaihtoehtoinen ratkaisumalli.
4. Tarkastele vaihtoehtoja sekä lyhyellä että pitkällä aikavälillä.
5. Laadi esitys, jossa tiivistät arvioinnin aikana tekemäsi huomiot vaikutuksista yhteenvedoksi esitykseen. Perustele esityksesi ennakoarvioinnin keskeisillä huomioilla. Päätösesityksessä esitetään parhaana pidetty ratkaisu.
6. Vaikutusten arvioinnin yhteenveto voidaan liittää päätösesityksen liitteeksi tai kirjoittaa osaksi valmistelua erityisesti silloin, kun kyse on suppeasta evasta.
7. Kun päätös on tehty ja pantu täytäntöön, päätetään miten ja millä aikataululla vaikutuksia seurataan, jos seuranta on päätöksen laajat vaikutukset huomioiden välttämätöntä.

Askolan kunta
Askolantie 30, 07500 Askola

Askola.fi